

Uredništvo:

Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

Líst izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI**DNEVNIK****Upravništvo:**

Schillerjeva cesta št. 3.

Naročnina znaša za avstro-ogerske dežele:

celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12-50
četrtno . . . K 6-30
mesečno . . . K 2-10

Za Nemčijo:

celoletno . . . K 28—

za vse druge de-

žele i. Ameriko K 30—

Naročnina se pošilja vnaprej.

Za oglase (inserate) se

plačuje od četrstopne

petit vrste po 12 h, za

večkrat natis primeren

popust.

Posamezna šte. stane 10 h.

Št. 292.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, 23. decembra 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.

Postajna imena Juž. žel. na Slov. Štajerju.

Z Dolenjskega, meseca grudna.

Ako se pelješ iz Trsta po Južni železnici proti Gradcu, slišiš sprevodnike klicati imena postaj v nemškem in slovenskem jeziku, to pa le do postaje Trbovlje na Slov. Štajerskem. V Trbovljah kliče sprevodnik le nemški in tako naprej na vseh postajah na Slov. Štajerju. — V tem se vidi, kako malenkostna je uprava te velike železnice. Njej ima kot prometni družbi vendar biti vse jedno, ako se vozijo po njeni železnici židovi, kristjani, Turki, Nemci, Slovani ali Romani. Ona ima uravnati svoja prometna sredstva po tem, komu služi železnica v kakem kraju, po katerem drdra. Ako premorejo sprevodniki Južne železnice toliko spomina in sapa, da kličejo od Trsta do Trbovelj tudi slovenska imena dotičnih postaj, bi že tudi od Trbovelj do St. Ilja to zmogli.

Smešni in malenkostni so naši avstr. Nemci v svojem prenapetem nacionalizmu. Bojijo se, da bi že samo klic slovenskega imena kake postaje ves nemški avstr. svet spravil iz ravnotežja! — Ali so nemara s to odkritosrčnostjo že sl. Štajer pomemili? Kaj je vendar na tem, da si kak redki potnik misli, da se pri Trbovljah že začne nemški raj? S tem še ni pomemčena Slov. Štajerska. Ko pa dotični potnik sliši, da v vagone ustopajoči govorijo drug jezik, si pa le mora misliti, da so Nemci v upravi Južne železnice »veliki« trgovci s svetovnim, kozmopolitičnim naziranjem! — Kako grdo pači to heilanje pri vsaki priliki in dela nesimpatične naše sosede na Štajerskem in one, ki so v upravi Južne železnice. Praktično je in promet to zahteva, da se na slov. postajah kličejo imena postaje tudi v slov. jeziku in uprava Južne železnice, tega prometnega sredstva, bi morala že v lastno korist skrbeti za to in v korist istih, ki rabijo to prometno sredstvo. Vpraša se, čemu se pa kličejo imena postaj? Po tem odgovoru se ima soditi opustitev klicanja slov. kraj. imen Štajerske.

Kdo je tedaj v Avstriji nemiren element, kdo ima svoje veselje nad narodnostnimi prepiri? In ta avstr. Nmec se kar cedi obžalovanja nad tem, da narodnostni prepri oškodujejo razvoj gospodarstva in vsega družega v Avstriji.

Kakšno bode novo ministerstvo.

Na Dunaju, 21. dec.

Vsled demisije min. predsednika bar. Bienertha ni politična situacija v naši državni polovici prav nič spremenjena; glavno njeno težišče je še vedno v dveh momentih: poravnava med Nemci in Čehi in način, kako se naj ugotovi zahtevam političnega kluba ali vsaj kako iste odgoditi. Kakor se po vsakem padcu ministerstva vidi, česa je manjka lo prejšnji vladi, tako se vidi tudi sedaj razlog, zakaj je v istini padla Bienerthova vlada.

Vlada barona Bienertha je padla kakor ona barona Becka in dr. pl. Körberja samo radi tega, ker ni hotela reševati onih velikih vprašanj, katera se prej ali slej morajo rešiti v Avstriji. Med ona velika vprašanja, ki se imajo rešiti, spada tudi narodnostno in jezikovno, posebej še vprašanje glede Čehov in Nemcev na Češkem. Bienerthova vlada kakor tudi ona barona Becka in pl. Körberja so mislile, da morejo vladati pred rešitvami teh vprašanj. One so res vladale, ali so s svojim vladanjem le pospeševale rešitev teh vprašanj tedaj, kadar so padle. Ministerski kabinet barona Bienertha je zato zadnje leto svojega vladanja dvakrat na svojo lastno inicijativo hotel pristopiti k rešitvi tega vprašanja ali bolje rečeno, pokazati v svoji omajani poziciji dobro voljo, a potem obdržati vladlo. Saj vemo, da se je baron Bienerth dvakrat — v konferencah, katere je sam pozval na Dunaj in ob priliki razprav v češko-nemški narodni komisiji v Pragi pokazal posebnega prijatelja Nemcev z jasnim namenom, da razžene to komisijo.

Naravno, da mu plašč dobre volje, pod katerim se je skrival, ni mogel pomagati, dokler ni končno dal svoje ostavke. V taki poziciji je čisto naravno, da je moralo priti do češko-nemškega preloma, ne samo v češkem deželnem zboru, nego tudi v avstrijskem parlamentu. Posledice so se kmalu pokazale. Poljaki, ne dobivši svojih vodnih stavb, katere so jim že od l. 1901 sem postavno zajamčene, so se utrudili s podpiranjem avstrijske

vlad, ki so vladale samo na korist Nemcem, a na škodo Slovanom. Poljaki so razložili mirno svoje zahteve in njihovo stališče proti vladi je zadalo kabinetu barona Bienertha smrtni udarec. Iz teh dveh okolnosti sledi dvojno jasno dejstvo, namreč, da se nobena avstrijska vlada, v kolikor nosi na sebi značaj poslednjih treh vlad, ni hotela odzvati pravičnim željam Slovanom, četudi Poljakov, in drugo, da Poljaki niso voljni podpirati vlade, ki se brani urediti češko-nemško vprašanje. S tem, da morajo podpirati nemško vladlo in ostati v vladni večini, si morajo nakopati mržnjo drugih Slovanov. To dejstvo sicer glede kooperacije in združenja Slovanov v avstr. parlamentu še vedno ne prinese nikakih sprememb, posebno pa ne one, katero so kolportirali neki nemški nacionalni isti, da so Poljaki radi tega strmoglavili barona Bienertha, ker so končno izjavili da vstopijo v Slovansko jednoto.

Na žalost so razmere v tej parlamentarni skupini take, da ne more priti do notranje rekonstrukcije z ozirom na novo ustanovljeno češko-strankarsko združenje, kamoli da bi se po današnji situaciji slovanskega parlamentarnega združenja moglo misliti na to, da sprejme v svoj krog Poljake; do tega ne bo tako hitro prišlo. Tukaj se morajo prej odstraniti kolosalne difference in nasprotja.

Za sedaj Poljaki in vobče Slovani stojijo na stališču, da se mora politični kurz vlade spremeniti in zato da se mora v prvi vrsti paziti, kako se bo sestavil nov minister. kabinet. Kombinacije so dovolj znane; od vseh teh kombinacij ni niti ena docela sigurna. Jedino kar je gotovo, je to, da bo baronu Bienerthu od strani vladarja zopet poverjena sestava novega kabineta. Vprašanje je, zakaj je ravno Bienerth zato izbran in zakaj ga vladar ne odpusti. Dr. Kramár je dobro rekel, da je baron Bienerth dobro prepričan neutralist, in to znači mnogo. Ta kvalifikacija v Avstriji ni le samo potrebna glede na avstrijsko polovico monarhije, nego tudi glede na odnošaj Avstrije proti Ogrski. Avstrijski državniki so se vedno izbrali po tej kvalifikaciji; oni to zelo dobro znajo in v stanovitih momentih puščajo direktno svobodno pot stari centralistiški politiki pred l. 1898 tudi prek meje Litave.

Izjava ogrskega min. predsednika grofa Štefana Tise o distingviranih ministrih je ostala v spominu vsem avstrijskim državljanom in oni je ne pozabijo. Karakter te kvalifikacije se je razodel tudi povodom ekspozice o privilegiju odkupnina kmetov v Bosni in o bančnem statutu. Čimdalje od avstro-ogerske nagodbe idemo v zgodovini avstrijske polovice naše monarhije, tembolj se nam prikazuje ta centralistiška kvalifikacija pri izvolitvi državljanov in vsled tega tudi v praksi. — Prikazuje se v avstrijski polovici, a prikazuje se tudi na Ogrskem — za vsak slučaj.

Take tendence vedno bolj prodirajo v javnost in že dolgo niso nepoznane avstrijskim politikom. Oni znajo, da so tudi tukaj zaigrali svoj največji politični vpliv. Poskusi Čehov, da se približajo Madžarom, so rodili slabe sadove. Zato so malodane vsi Čehi, celo dr. Kramár, izjavili, da nimajo ničesar proti osebi bivšega min. predsednika barona Bienertha.

Politična kronika.

Nadvojvoda Fran Ferdinand v Budimpešti.

Prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand se odpelje z Dunaja v sredo 28. t. m. v Budimpešto, kamor dospe ob 6. jutraj. Ob 11. dopoldne otvori delegacije in se še isti dan vrne v Konopišt. Prestolonaslednik torej tudi to pot ne bo prenočeval v Budimpešti, kar bo seveda med Madžari vzbudilo mnogo nevolje.

Češko-nemška pravna pogajanja. Snoči se je vršila pri najvišjemu deželnemu maršalu princu Lobkovicu sklicana konferenca načelnikov posameznih nemških in čeških deželnozboskih klubov v češkem deželnem zboru. Konference pa se niso udeležili radikalci in sicer niti nemški niti češki. Konferenca je imela namen določiti program za bodočo češko-nemška pravna pogajanja. Poskusilo pa se bo s to konferenco še enkrat. Sklicana bo na 30. decembra popoldne ob 5. in povabljeni bodo še enkrat češki in nemški radikalci h konferenci. V tej konferenci bodo podani razni inicijativni predlogi glede češko-nemških pravnih pogajanj. O teh

inicijativnih predlogih bo konferenca sklepala ter bodo posamezni klubovi načelniki poročali o uspehih svojim klubom. V slučaju, da bi klubi sprejeli rezultate te konference kot zadovoljlive, bo sklican češki deželni zbor takoj v januarju k zasedanju in bo te pravne predloge odobril.

Ogrski državni zbor. Vlada je včeraj odtegnila z dnevnega reda državnega zbora zakonsko predlogo o podaljšanju bančnega statuta ter se je na to nadaljevala v ogrskem državnem zboru debata o trgovinski pogodbi med Avstrijo in Srbijo, katera pogodba bo v ogrskem državnem zboru še pred božičem sprejeta.

Obrat na Hrvaškem. Ban dr. Tomašič je včeraj definitivno opustil smisel, da bi se pogajal še nadalje s srbsko-hrvaško koalicijo. Ban dr. Tomašič hoče sedaj ustvariti večino s svojimi pristaši in s pomočjo dosedanje opozicije v hrvaškem saboru, torej še s krščanskimi socijalisti in Starčevićevo stranko. Včeraj dopoldne so se vršile med temi strankami konference, o katere rezultat pa se strogo molči. Kakor se zatrjuje, se je banu dr. Tomašiču posrečilo doseči sporazum med posameznimi izven koalicije stoječimi strankami, tako da je koalicija popolnoma osamljena in v manjšini. Vlado stranke štejejo sedaj nad 50 poslancev. V včerajšnji popoldanski seji hrvaškega sabora je prišlo do jako burnih prizorov in do jako burne debate o priliki poročila verifikacijskega odseka. Zlasti burno je postalo radi poročila druge sekcije verifikacijskega odseka, v katerem se predlaga, da naj se mandat dr. Mažuraniča ne odobri. Dr. Mažuranič je končno sam zahteval, da naj sabor njegov mandat izreče kot sporen. Končno so bili vsi mandati, o katerih je poročala druga sekcija verifikacijskega odseka, izrečeni za sporne. Ob 12. je prekinil predsednik sejo sabora, ki se je ob 5. popoldne nadaljevala in v kateri se bo najbrž volilo predsednika. Ban dr. Tomašič toplo propagira dr. Pinteroviča za predsednika in ta bo najbrž izvoljen. Koalicija se trudi, da bi v zadnjem hipu še spravila svojega kandidata dr. Medakoviča kot predsednika hrvaškega sabora.

Položaj na Angleškem. »Humanite« prinaša interview z lordom George, ki se je nasproti poročevalcu tega lista izrazil: »Prisegam, da bomo odpravili v angleški zbornici zbornici lordov veto. Angleški demokrati streme za tem, da bi prenehala biti Angleška igrača v rokah aristokracije. Mi hočemo, da se prične resno misliti na to, da sta imperializem in militarizem največja ovira človeškega napredka.«

Novi sarajevski župan. Cesar je imenoval za prvega župana v Sarajevu dosednjega občinskega svetnika Tehim efendi Čurčića, za županove namestnike pa dr. Nikolo Mandića in pa dr. Risto Hadži Damjanoviča.

Obravnava proti ponarejevalcu dokumentov Vašiču. Včeraj dopoldne ob 9. je pričel proces proti ponarejevalcu dokumentov Vašiču. Že predvčerajšnjim je došlo v Belgrad mnogo inozemskih žurnalistov, ki so pripuščeni k razpravi. Razven njih prisostvujeta razpravi še prof. Masaryk in dr. Hinkovič. — V začetku obravnave se je prečitala obtožnica, ki dolži Vašiča, da je ponaredil dokumente »Slovanskega Juga«, da bi na ta način dokazal nedovoljen stik med srbsko diplomacijo in srbsko-hrvaško koalicijo na Hrvaškem. Vašič je na vprašanje predsednika sodnega dvora, ali se čuti krivega, odgovoril popolnoma jasno, da, ter je nato pripovedoval celo afero. Vašič je odkrito priznal, da je bil direktno v zvezi z ravnateljem pisarne avstrijskega poslanstva v Belgradu z baronom Tiefenbachom in z dragomanom Swientochowskim, v katerega stanovanju so se tudi falzifikati izvršili. Vašič je nadalje priznal, da je osebno občeval z uradnikom avstrijskega poslanstva v Belgradu Otonom Franzem in pa z avstrijskim poslanikom grofom Forgachom. Njegova izpoved glede občevanja z grofom Forgachem je zlasti kompromitujoča za grofa Forgacha samega. Pri tem dokazilnem postopanju se je iz pismenih dokazov in iz popolnoma jasnih dokazov zaslišanih prič dokazalo, da je avstrijski poslanik grof Forgach osebno občeval s falzifikatorjem dokumentov Vašičem. Razprava je bila tajna. Zvečer je bilo dokončano dokazilno postopanje. Sodba pa se izreče še le danes dopoldne.

Štajerske novice.

Grof Clary ne odide. Poročali smo že zadnjič, da nemški nacionalci ne žele Claryjevega odstopa. Morda bo za vse slučaje dobro vedeti, kaj piše o tej stvari mariborsko vsenemško glasilo »Marb. Zeit.«: »Z ozirom na poročila nekaterih listov o odstopu štaj. namestnika grofa Claryja lahko povemo iz najboljšega vira, da sedanji štajerski namestnik ostane na svojem mestu. Krščanski socialci so se sicer na Dunaju na vso moč trudili in na neverjeten način intrigirali proti grofu Clary and Aldringenu in mislili z ozirom na svoje zveze na gotovih mestih, da bodo imeli pri svoji akciji za Bienenrthov padec uspeh. Imeli so že tudi kandidata za Claryjevo mesto: ministra za notranje zadeve, barona Haerdla. Krščanski socialci so hoteli imeti za štajerskega namestnika moža, kateri bi jim opravljal in pospeševal gotove politične posle. Pa posrečilo se je pravočasno odkriti nesnažne krščanskosocialne intrige na Dunaju. Ker tudi baron Haerdl ni več v isti milosti kakor je bil poprej — in to od časa sem, kar volilna reforma ni prinesla pričakovanega sadu, se je zvito skovani načrt ponesečil. Baron Haerdl bi bil tudi zaradi svojega stališča napram službeni progmatiki državnih uradnikov nemogoč (?). Grof Clary gotovo ni poseben prijatelj nemških nacionalcev, kar je dovolj znano; ako bi pa njegov odstop vendar morali zelo obžalovati, bi se to zgodilo zaradi objektivnosti, katere se drži grof Clary napram gospodarskim zadevam na Štajerskem. Priporočila ga tudi njegova človekoljubnost, katere bi pri kakem drugem namestniku (čitaj baronu Haerdltu) ne našli. Štajerska dežela ni imela nobenega hrepenenja po spremembi v namestništvu, za politične kravje kupčije pa je pre-dobra.« Ne dvomimo, da bodo naši ljudje ta slavo-spev čitali s potrebno previdnostjo, posebno z ozirom na gotove dogodke na Sp. Štajerju in z ozirom na postopanje spodnještaj. okrajnih glavarjev v zadnjem času. Ne dvomimo tudi, da bi nemški nacionalci, ki nikoli ne intrigirajo in katere je posebno veselilo Claryjevo postopanje pri zadnjih pogajanjih za delazmožnost štaj. dež. zboru, popolnoma drugače pisali, ako bi se jim ne obljubljal za Claryjevega naslednika baš Haerdl. Kajti na Štajerskem so razmere take, da mora biti namestnik napram nemškim nacionalcem še bolj »objektiven«, ko v nemškem duhu vzgojeni, starosterejarski birokrat Haerdltovega kova. Namestnika Claryja nič ne zavidamo za njegove »prijatelje« na nemški desnici in vsenemški levici...

Na delo za napredno časopisje! Prosimo vse naše naročnike, ki so dobili izjave za »Slov. Narod«, da jih čimprej izpolnijo in pošljejo uredništvu ozir. upravn. »Narodnega Dnevnika«. Pošljejo se lahko v odprtih zalepkah s žvinarsko znamko. Javljajo pa se naj tudi drugi naši prijatelji, ki niso bili naročniki »Nar. Dnevnika«. Dopisnike prosimo, da pošiljajo vse gradivo za štajerski del »Slov. Nar.« na naslov **Štajersko uredništvo »Slov. Naroda« v Celju** ozir. uredniku g. Janku Lesničarju v Celju. Skrbite tudi za to, da bo štajerski del »Slov. Naroda« aktuelen v vsakem oziru in zanimiv!

Pomanjkanje klavne živine v Gradcu. Uradna poročila pravijo, da se je kuga na gobcu in parkljiš goveje živine razširila skoro v vseh srednještajerskih okrajih in je zasegla tudi že dve slovenski občini na jezikovni meji Št. Ilj in Ciršak. Vsled tega je bil včerajšnji tedenski živalski sejm v Gradcu skrajno slabo obiskan, vsega skupaj je bilo prignanih komaj 198 glav. Cene so seveda z ozirom na praznike neverjetno nategnile; boljših volov sploh ni bilo, tako da so se prodajali voli najslabše kvalitete po 1 K žive teže in teleta celo po 1.70 K žive teže. — Dasi so na Sp. Štajerju sedaj prepovedani sejmi, se je vendar bati razširjenja te kuge tudi pri nas. Zahtevamo torej v interesu konzumentov in živinorejcev, da se veterinarsna obrambna določila izvršujejo s skrajno strogostjo.

Župnik in kuharica obsojena zaradi umora tete Slovenke. Poročali smo že svoj čas o strašnem umoru, katerega sta povzročila župnik Tomašević in njegova ljubica Antonija Oštrič v dalmatinski vasi Polešnik. Ana Rančigaj, bivša župnijska kuharica iz Otočevlj v Sav. dolini, se je preselila k svojemu »nečaku« (poročali smo svoječasno, da je utemeljen sum, da je bil to njen sin) župniku Tomaševiću v Polešniku s premoženjem prilično 40 tisoč kron. Tega denarja se je polakomil župnik in sklenila sta z njegovo ljubico Antonijeto Oštrič ubogo staro ubiti. Umor je izvršil cerkovnik Šime Kovačević. Te dni se je vršila o tem zločinu v Zadru obravnava, pri kateri je bilo zaslišanih 118 prič. Obsojen je župnik Tomašević v 5letno, njegova ljubica Antonijeta Oštričeva pa v 10letno težko ječo. Antonijeta Oštričeva je bila tudi obsojena zaradi tega, ker je dala potom babice odstraniti plod svojega grešnega razmerja z župnikom. »Straži« priporočamo, da napiše sedaj dolg članek o — morali naših božjih namestnikov.

v Iz Bočne pri Gornjemgradu. Miklavžev večer, ki ga je priredila domača Ciril Metodova podružnica, je krasno vspel. V veliki sobani stare šole se je okolu ovenčanega odra zbralo okolu 300 oseb, staršev in mladine. V čarobnem spremstvu nebeških in peklenskih prebivalcev se je tega večera dobrotni Miklavž prvič oglasil v Bočni; pohvalil je navzoče roditelje, ki tako vneto skrbijo za blaginjo in napredek svojih otrok. Izpraševal in bodril je šolsko mladino k ubogljivosti in učenju

ter jim tudi priporočal v posnemanje dobre zgleda njihovih staršev, kateri, zavedajoč se svoje narodnosti, tako radi podpirajo blago družbo sv. Cirila in Metoda, ki očetovsko skrbi za njihove zatirane bratce in sestrice ob sovražnih nemških in laških mejah. Ko je na to Miklavž s pomočjo svojih angeljev med mladino in odrasle razdelil 254 darov, se je ob nebeški razsvetljavi od navzočih poslovil in obljubil, da jih v prihodnjem letu zopet obišče.

v Razpis učiteljskih mest. Razpisana so sledeča učiteljska mesta: na petrazredni ljudski šoli pri Kapeli, okraj Gornja Radgona, 2. plač. razred dve definitivni učiteljski mesti, prošnje do 20. jan.; na šestrazrednici s paralelko pri Sv. Barbari v Halozah, 3. plač. razred, mesto definitivnega učit., prošnje do 10. januarja; na petrazrednici pri Sv. Križu nad Ljutomerom mesto učitelja ozir. učiteljice, prošnje do 20. jan.; na šestrazredni ljudski šoli s provizorično paralelko 6. razreda pri Št. Petru v Gornji Radgoni, 2. plač. razred, mesto učiteljice; prošnje do 20. januarja na krajni šolski svet.

v Deželni šolski svet in učiteljske plače. Deželni šolski svet je v svoji seji dne 15. tm. soglasno izjavil, da smatra skorajšnjo rešitev vprašanja učiteljskih plač na Štajerskem za nujno in sklenil deželnemu odboru predlagati, da isti izdela zakonski načrt regulacije plač, da se o njem more razpravljati pri zopetnem sestanku deželnega zbora. Ti sklepi dokazujejo, da smatra najvišja deželna učna oblast zahteve učiteljstva glede plače za popolnoma upravičene in da je pripravljena jim ugoditi. Sklep deželnega odbora, izvesti tozadevno enketo v lastnem delokrogu, je posledica sklepov deželnega šolskega sveta.

v Samomor v Ptuj. V torek opoldan se je obesil 53 let stari omoženi črevljarski mojster in hišni posestnik Juri Breg v svoji hiši. Zadnji čas je kazal znake otožnosti. Misli je že dalje časa na samomor.

v Neprijeten dogodek pri vasovanju. Zvečer dne 6. tm. sta šla fanta Anton Brodnik in Mihael Ravljan vasovat k hiši Mihaela Ledineka v Gaberniku, okraj Slov. Bistrica. Anton Brodnik je hotel videti ljubico ter je stopil na neko klop v bližini okna, ki pa se je podrla in vsled ropota zbudila v hiši bivajoče iz spanja. Rudar Martin Cvenk, ki se je tudi zbudil, je zgrabil palico in skočil pred hišo. Začel je udrihati po Brodniku tako, da ga je precej poškodoval. Martin Cvenk je dobil zato »junaštvo« od celjskega sodišča 6 mesecev ostrega zapora.

v V smrtni nevarnosti. Iz Maribora se poroča: V sredo jutraj so našli v tovarni mizar-skega mojstra Potočnika 26letnega delavca I. Pavaleca vsled zastrupljenja z ogljikovim plinom borečega se s smrtjo. Poslali so takoj po zdravnika Urbaczeka, ki je rešil nesrečneža gotove smrti. Bil je že skrajni čas, da so poslali po pomoč.

v Od Sv. Bolfenka pri Središču. Dne 18. tm. je pri posestniku Emeriku Petku v Vodrančih sežgal otrok kup slame. Hiša z gospodarskim poslopjem je bila v nevarnosti, vendar so pravočasno pogasili.

v Od Sv. Bolfenka v Slov. gor. Občinski odbor v Trnovski vasi je sklenil samoslovensko uradovanje. Vsi občestni napisi so se prenovili iz dvojezičnih v samoslovenske. Živela zavedna občina! Slovenske občine, posnemajte!

v Smrtna kosa. Anton Muhič, šestsošolec mariborske gimnazije, je v pondeljek dne 19. tm. ob 7. uri jutraj umrl. Pogreb se je vršil v sredo. Ranjki je bil doma pri Sv. Jurju ob Ščavnici.

v Iz pošte. Poštni adjunkt Albin Lichtenegger v Gradcu je imenovan za poštarja prvega plačilnega razreda v Braslovčah.

v Aretacija. Aretiran je bil te dni 19 letni delavec Franc Bolnič iz celjskega okraja in izročen deželnemu sodišču v Ljubljani, ker je na sumu, da je oktobra t. l. na državni cesti pri Godovicah poskusil posiliti neko posestniško hči in ji pri tem ukradel črno usnjeno denarnico z vsebino par kron.

v Iz Maribora. Gospod E. Lužar, oskrbnik na okr. kaznilnici, je včeraj 21. tm. na srčnem otrpjenju umrl. Sedel je ravno pri zajutru, se zgrudil in bil v par hipih mrtev.

v Premestitev vojaških posadk. Časniki poročajo, da se bo izvršilo na spomlad 1911 več sprememb v vojaških posadkah. Koroški pešpolk štev. 7 bo prestavljen iz Gradca v Trst. V Celovcu ostane samo 4. bataljon imenovanega polka. Govori se tudi, da bosta spodnještajerska pešpolka štev. 87 in 47 spremenila svojo garnizijo.

v Okrutno trpinčenje živali. Neki posestnik v Lučanah, okraj Lipnica, je izrabil svojega sta-

rega konja do zadnje moči tako, da ta ni mogel več stati. Dne 16. tm. se mu je zgrudil na cesti in si strl nogo. Posestnik se pa ni brigal dalje za ubogo žival in jo pustiležati. Ležala je 5 dni brez pomoči na cesti in ni mogla poginiti. Še le na brzojavno posredovanje graškega društva za obrambo živali se je ukrenilo potrebno za pomoč uboge živali.

Nemški kulturonosci. Pri snočni premijeri zna-ne opere »Quo vadis«, ki je komponirana od francoskega komponista in posneta po znanem Sienkiewiczem romanu »Quo vadis«, je nemškona-cijonalno dijaštvo v Gradcu proti operi demonst-ralo. Večina navzočih pa je demonstrante skušala preglasiti z odobravanjem. Ko je bila predstava končana, so se podali demonstranti-dijaki pred vrata, ki vodijo iz odra, ter tam atakirali igralce. Eden igralcev pa je to stvar vzel jako za resno ter je enemu buršaku dal krepko zaušnico. Publika je potem morala napoditi nemško kulturonosno študentstvo.

Rosegger — častni meščan ptujskega mesta. Ptujski občinski svet je svoj čas sklenil imenovati Petra Roseggerja častnim občanom vsled njegovih zaslug za nemški »Schulverein«. Včeraj sta dospe-la Ornig in načelnik nemških šol Štering s častno diplomom v Gradec ter jo izročila Roseggerju. Rosegger je obljubil posetiti Ptuj maja 1911.

Tatvina. Že dalje časa je nekdo kradel v Rajhenburgu in okolici perutnino. Dne 19. t. m. se je posrečilo dobiti tatu v pest v osebi hlapca Jožefa Šusteriča iz Senovega pri Rajhenburgu. Tat je kradel kokoši, race, purane, skupaj v vrednosti 50 kron in jih prodajal v Krškem neki trgovki. Ko je Šusteriča orožnik prijel, je nosil ravno enega pu-rana in eno kokoš pod pazduho, in tako je moral marširati k sodnji v Sevnici. — Posestniku Mar-tinu Cvirnu v Rožnem pri Rajhenburgu je bil 19. t. m. iz hleva ukraden vol, vreden 400 K. Že 20. so prijeli storilca, ki pa ni bil nihče drugi ko njegova lastna hči Marija Cvirn. Hotela je v Sevnici pro-dati vola, da bi dobila denar za vožnjo na »Nem-ško«, kamor je hotela iti služiti.

Iz Šmarja pri Jelšah. V soboto dne 14. janu-erja 1911 se vrši v Habjanovem hotelu vojaški koncert in v zvezi z njim plesni venček. Svira vo-jaška godba c. in kr. pešpolka št. 70 iz Zagreba. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Z ozirom na to, da se je zbral za to veselico jako ugoden dan, je dana sl. občinstvu prilika, da se v velikem številu ude-leži veselice.

Razgrajac in »plemeniti« redar. (Maribor, 20. dec.) 4. sept. t. l. je popivalo v gostilni Pogačnika na Bregu pri Ptujju več fantov, ki so se pa radi malenkosti sprli; 25letni posestniški sin Anton Ro-gina iz Pobrežev je delil par krepkih zaušnic. Pri-šel je med tem občinski redar Janez Lasbacher, ki je pomiril fante. Komaj pa je odšel, se je začel pre-pir znova in Rogina je potegnil dolg nož. Poklicali so zopet redarja; ta je hotel Rogina aretirati in ga je držal trdno za desno roko. Rogina je prosil, naj ga spusti, saj bo prostovoljno šel z njim. Komaj ga je redar spustil, je že dobil krepko zaušnico. — Nato je Rogina zbežal; šele v Turnišu ga je dohi-tel redar in sedaj se je začelo ruvanje med redar-jem in ubežnikom. Rogina je redarja grdo zdelal, mu vzel sabljo in mu strgal bluzo. Prihodnji dan je dal Rogina poklicati redarja v neko gostilno ter mu je ponujal 100 K, če ga ne ovadi. Redar Las-bacher je vzel 100 K a vendar ovadil Rogina — Okrožna sodnija je izrekla »plemenitemu« redarju grajo in obsodila razgrajaca Antona Rogina, ki je bil radi javnega nasilja že kaznovan, v 4mesečno ostro ječo poostreno s postom in trdim ležiščem vsakih 14 dni.

Zaradi bogokletnosti, ki jo je s krucifiksom zagrešil iz jeze, kakor smo poročali, Jožef Kozikec iz Starega trga pri Slovenjem gradcu, ko je prišel k njemu eksekutor, je bil Kozikec od celjskega so-dišča obsojen na dva meseca ječe.

Druge slov. dežele.

v »Društvo slov. profesorjev« v Ljubljani bo imelo svojo glavno skupščino dne 28. dec. 1910 ob pol 10. uri dopoldne v mali dvorani ljubljanskega »Nar. doma«. (Nadaljevanje eventualn. po-poldne). Dnevni red: 1. Pozdrav. 2. Poročilo od-borovo, a) tajnikovo, b) blagajnikovo, c) računskih preglednikov. 3. Predlog o zvišanju članarine. 4. Referati ozir. predlogi: a) o snplentskem vpraša-nju, b) o slovenskih izpričevalih, c) o telovadbi in risanju. 5. Volitve a) predsednika, b) enega odbornika, c) enega odbornika namestnika. 6. Slu-čajnosti.

Družbi sv. Cirila in Metoda je podaril g. M. Guštin v Metliki 30 K mesto običajnih božičnih in novoletnih daril svojim odjemalcem. Hvala g. daro-valcu in prošnja cenjenim gg. tovarišem, da ga po-snemajo. Obenem spominjamo lepo udomačene na-vade: odkup od prazniških in novoletnih voščil družbi naši v korist. Te vrste čestitk želimo prav mnogo. — Neka družba v Cerknici je izročila druž-bi sv. Cirila in Metoda srečko državne loterije, ki je bila vlečena. Ljubljanska kreditna banka je na to izplačala 8 K 80 v brez odbitka provizije. Za take srečke naša lepa hvala in priporočilo. — »Prva češka spl. del. družba za zavarovanje na življenje v Trstu je nakazala 175 K 56 v provizije od polic, sklenjenih v prid družbi. Hvala iskrena!

Smrten padec. Mizarski mojster Jožef Virant iz Velikega Mengša na Kranjskem je prišel s svojo ženo in svojo taščo Lucijo Kobilico zaradi nekega dolga v prepir. Ko je prišel Virant predvčeraj proti deseti uri ponoči domov, je zasledoval svojo taščo pod streho, jo večkrat brcnil v trebuh, jo vlekel za lase ter jo končno sunil čez stopnice. Na to je hotel poiskati še svojo ženo, prišel je do odprtega konca podstrešja ter padel štiri metre globoko na lestvo nekega ročnega voza. Tam je obežal mrtev z razbito glavo.

Ljubljanska policijska straža se pomnoži ob Novem letu in sicer za 20 mož. To je za razširjeno mesto kakor je Ljubljana, še vse premalo, kajti ob periferiji se tudi pri 20 možeh ne bo nič zboljšalo.

Vlak raztrgal delavca pri Lloydovem arzenalu v Trstu. Iz Trsta se poroča, da je 20. t. m. zjutraj povozil vlak 73 letnega delavca Antona Bartole iz ladjedelnice sv. Marka, ko je hotel prekoračiti železniški tir poreske železnice, in ga raztrgal. Kmalu se je zbralo delavstvo ladjedelnice sv. Marka in Lloydovega arzenala na mestu nesreče. Zaprutilo je delo v znamenje žalosti ter šlo skozi mesto po velikem trgu pred ravnateljstvo državnih železnic protestirat proti voženju vlaka ravno v onem momentu, ko delavstvo prihaja na delo. Ker je ravnateljstvo obljubilo protestu delavstva po možnosti ustreči, so se delavci, kakih 5000 na številu, mirno razšli.

Strajk tržaških ribjih trgovcev. Iz Trsta poročajo: Zaradi popolnoma nedostatnih tržnopolicijskih naprav v tržaškem mestu, vladajo na ribjem trgu deloma anarhistične razmere. Da se tem vsaj deloma odpomore, je občinski odbor naročil ribjim trgovcem, naj imajo pri svojem blagu razobešene tablice s cenami. Ta naredba je vzbudila pri prizadetih trgovcih veliko ogorčenje in navaljali so različne izgovore, da onemogočijo to naredbo. Med drugim so trgovci tudi trdili, da se zaradi posebnih aprovizacijskih razmer na ribjem trgu cene neprenehoma izpreminjajo in da se cene določajo tudi po posameznem kosu in kakovosti. Občinski odbor je ostal pa gluh ter ni hotel ugoditi trgovcem. Ko je v ponedeljek tržni komisarij energično zahteval, naj trgovci izobesijo tablice s cenami, so ti kar na kratko s tem odgovorili, da so prenehali prodajati. Kupovalci so morali vsled tega oditi s praznimi rokami.

Volitve v občini Grabovo na Primorskem. — V drugem in tretjem razredu je sijajno zmagala napredna lista.

Truplo novorojenčka na vrtu klerikalnega penzionata. Ester Toppoli, dekla v klerikalnem penzionatu Notre Dame de Sion v Trstu za vzgojo deklet, je včeraj zjutraj, ko je šla po vrtu, našla nekoliko metrov daleč od mejnega zidu precej velik omot, ki je ležal na tleh. Radovedna se je približala in ga odprla. A takoj ga je vrgla z grozo v stran. V omotu se je nahajalo truplo novorojenčka. Policija je bila takoj obveščena o tej stvari in kmalu je prišla na lice mesta sodna komisija. Šlo je za novorojeno dete ženskega spola, popolnoma razvito, ki je gotovo malo časa poprej prišlo na svet. Truplo pa ni imelo na sebi nikakih zunanjih znakov nasilja. Bilo je zavito v dva debela komada oljnatega papirja in potem v nemški časopis iz Nemčije. Truplo so v svrhu sekcije prepeljali v mrtvašnico pri sv. Justu. Zdi se, da je nekdo vrgel truplo iz ceste čez zid v vrt penzionata.

Tečaj za izobrazbo revizorjev za živnorojske zadruge. Deželni odbor kranjski priredi na mlekarski šoli na Vrhniki od 1. do konca februarja 1911 štiritedenski tečaj za izobrazbo revizorjev za živnorojske zadruge. Sprejme se 10 gojencev ki bodo za časa tečaja dobivali brezplačno stanovanje in hrano.

Razprava radi protislovenskih demonstracij 4. septembra v Trstu se bo vršila dne 29., 30 in 31. t. m. Kakor znano, je bila ta razprava odgodena vsled bolezni glavne obteževalne priče De Marco. Ker pa je ta umrl v bolnišnici, ni sedaj nobenega zadržka več in se bo razprava vršila omenjene dni.

Don Romolto Murri, znani modernist in izdajatelj lista »La Rinnovazione«, pride v kratkem v Trst, kjer bo predaval o modernizmu.

Železniška nezgoda v Ljubljani. Včeraj popoldne ob 4. je na južnem kolodvoru trčil gorenjski vlak v premikalni vlak. Poškodovani ste obe lokomotivi in 3 vagoni. Tudi 3 osebe so poškodovane.

Po svetu.

Proslava Tolstega v Pragi. Na praškem rotovžu bo dne 26. t. m. dopoldne pod protektoratom praškega občinskega sveta proslava Tolstega, ki jo priredi »Osvetovy svaz«. Slavnostno predavanje »L. N. Tolstoj, apostol humanitete in miru« bo imel prof. dr. Drtina. Povabljeni bodo obč. zastopniki Prage in predmestij, visoke šole, izobraževalna in kulturna društva itd. — Pri nas, ki vedno povdajamo svojo kulturo, se ni seveda gnil, razen Ruskega krožka še nikdo — niti Akademija.

Obtoženo ministerstvo v Bolgariji. Javili smo že, da je bolgarsko narodno sobranje sklenilo dati pod obtožbo k stambulovski stranki pripadajočim ministrom iz kabinetov Petrov-Petkov-Gudev, češ, da so izvršili razna poneverjenja na škodo države. Dotična obtožnica, ki so jo sestavili poslanci dr. Gerginov, Milev in Karanašev, je bila že predložena min. predsedniku dr. Malinovu. Obtožnico dobe najprej v podpis poslanci, 22. t. m. se vroči predsedniku zbornice, 24. pa se prične o njej debatirati v narodnem sobranju.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Obsodba v Vasičevi aferi.

Belgrad, 23. dec. Vasiča so obsodili zaradi ponarejanja dokumentov v Friedjungovi aferi na 5 let ječe.

Cesar je odpotoval v Wallsee.

Dunaj, 23. dec. Cesar se je danes zjutraj odpeljal v grad Wallsee, da prebije praznike pri nadvojvodi Francu Salvatorju. Na Dunaj se vrne prihodnji ponedeljek.

Novi splitski škof.

Split, 23. dec. Stolni kapitelj je imenoval za časa sedisvakance pomožnega škofa Palunka za generalnega vikarja.

Strašen umor na Dunaju.

Dunaj, 23. dec. V 20. okraju so našli včeraj v neki košari za perilo razsekano truplo 40 letne ženske.

Dunaj, 23. dec. Umorjeno žensko v 20. okraju so agnoscirali za šiviljo Lujizo Weiss. Sum zaradi umora leti na ločeno ženo Bartonek in njenega ljubčka, katera so zaprli. Našli so pri njima drugi kos od one številke »Kronenzeitung«, v katero je bila zavita glava umorjenke. V peči so našli pri njima ostanke zgorelih kosti, katere so spoznali sodnijski zdravniki za človeške.

Velik požar v Chicagu.

Chicago, 23. dec. Po zadnjih poročilih se je ponesrečilo pri požaru tovarne za laneno perilo Moritz in dr. 29 požarnikov. Škode je jeden in četrt milijona dolarjev.

PAPEŽ GROZI.

Rim, 23. decembra. Papež je vsled latentnega odpora proti antimodernistični prisegi in odredbam ves divji. Izrazil se je napram svoji okolici, da ne bode več tepel upornikov samo s šibami, temveč s škorpionji. (Lepa ljubezen do bližnjega! Op. uredn.) Afera saksonskega princa Maksa bo povzročila nove drakonične odredbe v boju proti modernizmu.

ODSTOP ITALJANSKEGA KABINETA.

Rim, 23. decembra. Listi poročajo, da je odstopil minister za zunanje zadeve markiz di San Giuliano. Kot njegov naslednik se imenuje bivši guverner pokrajine Eritrea Martin.

PREPIRI MED ROJALIŠTI V PARIZU.

Pariz, 23. decembra. Na nekem shodu rojalistov je došlo včeraj do hudih pretepov, tekom katerih se je tudi streljalo z revolverji. Predsednik zveze rojalističnih delavcev je ranjen.

Za zdravnike in penzioniste!

Krasno vilo

z vrtom in sadonosnikom — 5 minut od farne cerkve —, ki ima 4 lepe sobe, kuhinjo, pralnico, kabinet in klet, dá takoj poceni na več let v najem Posojilnica pri Sv. Barbari v Halozah. To stanovanje bi izvrstno ngajalo za zdravnika, kateremu se bi ne trebalo bati na 15 km naokoli nobene konkurence. 658 6-4

Gotovlje, 25. decembra 1910.

Naznanilo.

Zadnja pogajanja zaradi zaloških gozdov z g. pl. Lenkh so se pravnim potom popolnoma razbila. Položaj je bil tak, da bi bila nastala, ako bi hoteli prejšnji kupci priti do lastninske pravice, dolgotrajna tožba, ki bi se lahko neugodno za kupce končala in povzročila ogromne stroške.

Stvar se ni mogla drugače poravnati, kakor da sem jaz, podpisani M. Jošt, veleposestnik v Gotovljah, naravnost po kupni pogodbi, ki se je dne 23. decembra t. l. pri g. notarju Baš-u pravomočno sklenila in obojestransko podpisala, kupil imenovane gozde.

Vsled te pogodbe sem jaz sedaj pravi posestnik zaloških gozdov z vsemi pravicami vred in mi je sedaj mogoče, vsakemu izbrani gozd v resnici prodati in mu ga v last izročiti.

Zatorej povabim vse dosedanje kupce in tudi druge, ki bi želeli kupiti kakšno parcelo — prednost imajo prejšnji kupci na svoje poprej izbrane parcele — k sestanku na Štefanovo, t. j. 26. decembra 1910 od 2. ure popoldne naprej v gostilno g. Hodnika v Žalcu, da jim natančneje prodajalne pogoje naznamim, oziroma, da se takoj sklenejo kupčije.

Tisti kupci, ki so že dosedaj v gozdu sekali in iz njega izvažali in niso imeli zato izrecnega dovoljenja, so dolžni po izjavi prejšnjega lastnika g. pl. Lenkha, se z menoj poravnati.

Vsakemu pa je odločno prepovedano, preden kupi od mene kako gozdno parcelo, sekati ali ali karkoli izvažati iz gozda, sicer se ga bo sodnijsko zasledovalo.

M. Jošt,

vleposestnik v Gotovljah.

Pozor trgovci!

Najcenejši
reklamni koledarji

s torbico ali brez, z ogledalom
s tiskom in blokom, kakor tudi

božične in novoletne
razglednice

več vrst svilnati papir, cvetje,
perje in žica za cvetlice, okraski
za božično drevo, jaslice itd., po
najnižjih en gros cenah se dobi v

Zvezni trgovini v Celju.

priporočam

Za Božič
in
Novo leto

gramofone

in slovenske plošče z najnovejšimi posnetki, nadalje pisala, drsalke, otroške sanke, samovare, čajne opreme ter vsakovrstne hišne in kuhinjske predmete, **stojala za božična drevesca.**

Peter Majdič, veletrgovina „Merkur“, Celje

Za božič in novo leto

priporočata trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem

Goričar & Leskovšek, Celje.

Svileni, barvani in krep papir v vseh barvah, podobice za jaslice, narejene jaslice, zlato peno, barvo za mah, perje za cvetlice, žico itd. itd.

Dopisnice za božič in novo leto

v največji izbiri po najnižjih cenah. — Okraski za božično drevo in umetne cvetlice. — Kasete, albumi za poezije, slike itd. v veliki izbiri.

Tast Kondelik in zet Vejvara.

39

Ceški spisal Ignát Herrmann. — Poslovenil Stanko Svetina.

XXI. Žalostna medigra — prva nevihta.

Ne takoj, od trenutka do trenutka se je vse to razvijalo, šele čez precej časa, ko se je nakopičilo, je Vejvara spoznal, da se je njegova vrnitev s Pepico po tem nedeljskem sprehodu razlikovala popolnoma in gotovo od vseh prejšnjih vrnitev. Ko se je spomnil na vse podrobnosti, je pribil, da se je vršilo vse tako drug za drugim:

Ne samo, da ni Pepica odgovorila na njegovo vprašanje, zakaj joka, ko jo je vstavil tam pod svetiljko, ampak spregovorila ni tudi celo pot besedice. Trudila se je, da bi svoje razburjenje ali žalost prikrila, toda ni se ji posrečilo. Nasprotno, za Vejvarovo roko je čez nekaj časa bolj in bolj cukala;

in tu je naenkrat Pepica svojo roko izvlekla in je stopala poleg Vejvare »nezavešena«. Kaj podobnega se še ni nikdar zgodilo;

Šele ko sta se bližala hišnim vratom, je odprla Pepica svoja usta in je nestrpljivo rekla: »Daj mi ključ!« — kakor bi se bala, da jo Vejvara pusti pred hišo. Mladi soprog se je pozneje domislil, da mu ni rekla pri tem niti »Fran«, nit i »Vejvara«, čeprav ga je drugače vedno klicala s tema imenoma;

Vejvara pa je že imel ključ v roki in je sam odprl, kakor je do sedaj vedno delal. Tu je Pepica hitro stopila v hišo, ni čakala, da zaklene Vejvara vrata in je hitela k stopnicam in gori, kakor bi pred njim bežala;

pri tem pa je pozabila, da ima Vejvara v žepu tudi ključ od stanovanja, česar se je spomnila še le tedaj, ko je obstala gori pred vrati. Brez vsakega pomisleka je pritisnila nestrpljivo na gumb zvonca, čeprav je lahko vedela, da dekla že davno spi in da jo sedaj brez potrebe budi iz spanja in da je drugače vselej bila vesela, če je mogla smukniti za Vejvaro v stanovanje kar najbolj tiho, da ne bi punca slutila, kedaj se je gospoda vrnila. Tako delajo menda vsi mladi zakonski pari;

Marjanica pa slučajno ni spala; čitla je nekoga »Rinaldina«, in se je zelo prestrašila tega poznega zvonjenja, ker je vedela, da ima gospoda ključ. Prišla je tedaj oprezno iz kuhinje k vratom predsobe in je vprašala s tresočim glasom: »Kdo pa je to, Jezus, Marija?« In zdelo se je, da z obema rokama tišči vrata, da ne bi kak razbojnik udrl k nji z nasiljem.

»Le odprite Marjanica!« je zaklicala Pepica skoro ježno. »To sva midva!« V tem trenutku jo je došel že Vejvara, ki je zaklical na poslednjih stopnicah: »Počakaj, Pepica, saj bom odprl!«

Toda predno je prišel, je odprla Marjanica na povelje znanega glasu, in tu se je zgodilo, da mlada gospa njenim pozdravom ni pozdravila, da se ni zahvalila, da sploh ni spregovorila besedice in je tipala, da odpre sobna vrata;

ni čakala, kakor drugikrat, da razsveti Vejvara, ampak je po temi stopicala v spalnico, da se razpravi. In ko je prišla za njo Marjanica, da ji postelje in kaj drugega pomaga, je Pepica zavrnila njeno ponudbo precej sitno: »Le pojdite spat — to bom že sama napravila...«

Vse to se je zgodilo, o tem se ni moglo dvomiti. Toda Vejvara bi se morda ne brigal za to, morda bi bil legel in prespal ves ta čudni zaključek večera, ako se ne bi na konci pripetilo še nekaj sumljivejšega. Ko je mlada gospa zavrnila Marjanico in ko je ta kar najprevidneje izginila iz spalnice z najpokornejšim pozdravom: »Poljubljam roko, milostljiva gospa, — poljubljam roko, milostljivi gospod, lahko noč voščim!« — tu je Vejvara pristopil k Pepici, ki je ravno sedela na postelji in se trudila sezuti mali čevljiček, pogladil jo je po rami, rekel dobrodušno: »No, vidiš, sedaj sva doma, Pepica...« in se je sknil, da jo poljubi. Toda tu je mlada žena zelo nejevoljno umaknila glavo in kakor bi jo preganjal celi svet, je rekla sitno in uporno, kakor malo dete:

»Vsaj ti me pusti pri miru, Vejvara!«

Vejvara je ostrmel. Nekoliko teh besed se mu je zdelo kakor velikanski izbruh. Še nikdar mu ni Pepica rekla kaj podobnega. Še nikdar mu ni odmaknila glave, ako jo je hotel poljubiti, in če se je kedaj zgodilo, je vselej napravila to drugače, branila se je tako ljubeznjivo, opojno, tako božastveno razkošno, kakor bi se igrala skrivnico in v onem trenutku, ko se mu je navidezno branila, se mu je obenem udala na milost in nemilost. Njena današnja kretnja je bila popolnoma drugačna in tako neuljudna, da se je Vejvari zdelo, kakor bi ga bil kdo polil z mrzlo vodo. In samega sebe ga je bilo sram, da je bil tako odbit. In to danes, po nepričakovani novici, po tem, ko je dobil zagotovilo, da je njegov največji up, njegovo največje hrepenenje spolnjeno. Kako se je veselil, da po povratku domov, ko bodeta s Pepico sama, razprostre roke, privije jo in pritisne k sebi in zakliče: »Ti moja zlata, mala, draga mamica!« In namesto tega ga odbije Pepica: »Vsaj ti me pusti pri miru...!«

Marsikak drug mož bi bil na Vejvarovem mestu po njenem odgovoru prijel mlado gospo, stisnil bi jo, da bi pošla sapa in bi zaklical: Ti punčka mala! Kdo ti je kaj naredil? Kaj se jeziš! Sedaj mi

lepo pogledi v oči, tako, in tu imaš — tu imaš — tu imaš! — in bi jo obsipal s poljubi. Vejvara pa je bil tako presenečen in prestrašen, da je stal nekaj časa kakor steber in je gledal Pepico, ki se je trudila z drugim čevljičkom, in šele, ko je tudi ta letel nekam k peči, je zopet dvignil roko, da bi jo zelo narahlo in skoro svilnato pogladil po ramici in je rekel šepetaje in z izrazom velike žalosti:

»Saj ti nisem ničesar storil, Pepica! Nasprotno, tako sem radosten in vesel, tako vesel! In ti mi nisi ničesar povedala! Vsi so to vedeli, samo jaz ne, tvoj mož. S čim pa sem te razžalil?«

Tu je Pepica, kakor bi se spomnila, da je bila proti njemu surova, da izliva svojo jezo nad nedolžnim in kakor bi ga hotela potolažiti, pritisnila roki na sence in je žalostno spregovorila:

»Saj tebi ničesar ne očitam, Fran! Kaj nisi slišal? To je vendar grozna stvar! Mamica —! Tako sem se veselila, da bo babica in medtem —!«

Ni mogla dalje. V tem trenutku se je spustila v jok, kakor da bi kje odprla zatvornico; ta jok pa ni bil več stisnjen, prikrivan in tajen. V tem joku se je spomnila, da stoji pred njo soprog, dragi Vejvara, glavna njena opora sedaj in za celo življenje, človek, kateremu mora in lahko zaupa vse, razprostrla je roke, objela Vejvaro okoli pasa, pritisnila ga je k sebi in je skrla glavo na njegovih prsih.

»Saj bo babica, dete«, jo je tolažil Vejvara, kateremu je bilo vsled njenega ginjenja zelo težko.

»Čemu jokaš? Mamica bo babica, oče dād. Saj se moraš le veselo smejati in ne jokati. Jokati ne smeš, veš, Pepica. Delaš žalost — ne samo sebi, Pepica, zapomni si to. Sedaj moraš biti vedno vesela, razumeš?«

»Kako naj bom vesela«, je vzdihovala Pepica, »ko tudi tam pri nas — Takole ni bilo zmenjeno. Ako že hoče imeti kdo rodbino, tedaj sva to midva, veš, in ne oče in mamica. Sedaj, ko sem komaj odšla iz hiše! Veslej je pravila mamica: tale hiša na Vinogradih bo vajina, tvoja in Vejvarova, veš — in kako bo sedaj najina? Ako nas bo več! Kaj takega si nisem mislila, Fran. Zanašala sem se, da ostane tako, kakor je mamica obljubljala. Sedaj se bomo delili!«

Vejvara je bil osupel. Ne zaradi Pepičinega razburjenja, ampak vsled tega, kar ji je prišlo na misel in česar si ni on sam niti domislil. In ker je vedel, ali bolje povedano, le slutil, da imajo mlade žene v gotovih okoliščinah prečudne duševne občutke in nerazumljivo razpoloženje, je razumel čudni govor Pepičin, obenem pa je tudi premišljal, kako bi jo potolažil.

»Ampak dušica«, se je trudil, da bi govoril kar najbolj šaljivo, »ti imaš čudne skrbi! Kaj misliš, da sem jaz računal s kako hišo? In takoj sedaj? Hotel sem tebe, deklica zlata, in imam te! Imam službo, čeprav do sedaj še majhno, toda vedno večja bo, avanziral bom — in morda bom še magistratni svetnik. Česa mi manjka? Kaj bi še hotela?«

»To je vse lepo«, je odgovorila Pepica in si je brisala oči, »ampak vendar je še lepše, ako si hišni gospodar nego magistratni svetnik. Tudi svetnik je lahko hišni gospodar — saj tam ga bolj cenijo, ako vidijo, da ni odvisen samo od one službe. Lahko jo pusti kadar hoče, ako bi ga sekirali. Pogledj očeta, kak gospod je nad vsemi...«

»Otrok«, se je silil Vejvara k smehu, »saj ti ta hiša ne bo ušla! No tako, dobiš samo polovico in moja služba k temu, zlato moje, to zadostuje nama in najinemu sinu, ko pride in zraste, in ne samo njemu, ampak tudi njegovim bratcem in sestricam —«

»Ne, Vejvara!« je vzkliknila Pepica. »Nobenih bratcev in sestric ne bo! Jaz nočem! — V tej stvari ne bom z mamico konkurirala!«

Sedaj je Vejvara spoznal, da je čas, da spregovori možko besedo. Sedaj se gre za to, da preneha govoriti kot ljubljeneček ampak kot mož. Poljubil je Pepico na čelo in je rekel karajoče:

»Ako bi te sedaj slišala mamica, draga žena moja! Tako te ima rada, tako z veseljem ti je vse pripravljala, njej se morava zahvaliti, da sva sama svoja, vedno misli nate! Tako dobra gospa je, da se mi vedno zdi, da je moja lastna mati in ti si pozabila na vse in govoriš skoro nehvaležno — ne jezi se, dušica. Da, mislim, Pepica, da morava ravno najbolj izkazovati mamici ljubezen in da niti na tebe, niti na mene ne sme pasti senca nejevolje. Opazil sem danes, da ji je bilo nekako tesno — vsega tega je bila kriva preveč postrežljiva gospa Mukšnablova — in ti, ljubica, bi jo hotela še bolj obteževati? Pepica, Pepica!«

Pepica je obrisala poslednjo solzo, dvignila je kakor začudena glavo, uprla svoje temno oko na soproga in ga je zopet povesila. V tem trenutku je menda prvič razumela premoč Vejvarovo. Dobro je čutila, čeprav bi se bila rada temu ubranila, koliko resnice je v njegovih besedah. In čutila je tudi, da ga v tej zadevi ne dobi na svojo stran. Da, še več, njeno razburjenje, ki je bilo prej doseglo vrhunec, se je zlomilo, padalo, in Pepica se je sramovala za to, kar je bila prej govorila. Glej, Vejvara, samo zet in ne sin, pa sodi o celi stvari drugače, in najbrže prav. Toda ni hotela še priznati, da je premagana in je rekla nejevoljno:

»Torej je vse proti meni, tudi ti, Fran...«

»Ne, dušica«, jo je gladil Vejvara po obrazu, »mene imaš na svoji strani, ob tvojem boku, in nikdar te ne bom v nobeni stvari zapustil. Do smrti ne, Pepica, in sedaj pa še prav gotovo ne, ti mala, mila moja — mamica!«

Šele sedaj je mogel spregovoriti te besede, vsled katerih se mu je treslo celo popoldne srce,

odkar je povedala to novico gospa Mukšnablova, besede, ki so mu napolnjevale prsa in ki bi rade prišle na jezik. Sedaj jih je spregovoril, takoj potem objel Pepico in jo tako pritisnil na prsa, da ni mogla skoro dihati.

Toda ko sta ugasnila luč in ko je Pepica že davno zaspala, je Vejvara še vedno bedel in na misel so mu prišli vsi dogodki današnjega dneva, najbolj pa solzni njegov zaključek. In Vejvara je menil, da ni niti najsrečnejši zakon — gotovo da ne — brez čudnih, prečudnih trenutkov, brez razporov. Danes je doživel prvo nevihto na nebu mlade domačije. Ali morejo priti še druge in groznejše? Kake čudne strune zvane v ženski duši! Danes je jedna izmed njih zazvenela. In Vejvara se je trudil, da bi razumel tudi njen glas.

XXII. Tastove in zetove skrbi.

Pri Kondelikovih je bilo po nedelji tiho, in čim bolj se je bližala druga nedelja, tem bolj tiho je bilo. Vse življenje kakor bi bilo umrlo. Gospa Kondelikova se je delala, kakor bi imela mnogo šivanja in kakor hitro je Katinka po obedu pospravila in je prinesla na mizo kavine posodice, je sedla gospa k oknu, k mali mizici, nabrala blazinice z iglicami, kose in koščke različnega blaga, čipke in cunjice, kateri je pri vsaki hiši polno in ki pridejo bogve odkod, in je začela delati. Mojster Kondelik je zopet prinašal domov vsakovrstne papirnate zavitke, odvijal jih je, pregledoval, meril, zopet jih je zvijal in nesel v zadnjo sobo, ali pa je dal vse, kar je prinesel, svojemu delovodji, da bi po njih izrezaval nove vzorce šablon za pomladansko delo. Zakaj mojster ni kupoval samo izdelanih patron, ki jih je lahko kupil vsak in s katerimi se je slikalo po celi Pragi, ampak je zasledoval tupatam pri trgovcih s patronami nove vzorce, kupoval jih po metrih kakor za poskušnjo in je napravljaj z njimi doma »svoje« vzorce, da bi imel nekaj posebnega.

Pri Kondelikovih je bilo kakor z mrakom razprostrto, da si izposodimo primer iz narave, tako nekako kakor bi ležal v sosednji sobi bolnik. Toda navidezno mirno delo obeh je bila samo pretveza, da ne bi bilo treba mnogo govoriti. Ne da bi se bila zakonska kaj skregala. Nasprotno, mojster Kondelik je bil od one presenetljive novice tete Katinke kakor maslo in gospa Kondelikova je bila najbolj udana soproga in gospodinja. Nekaj drugega je napolnjevalo sobe te mirne domačije. Gospa Kondelikova je spoznala to v pondeljek, mojster je prišel na to mnogo pozneje, toda njemu ni bilo že davno prav.

Slednjič se je spregovorilo o tem v soboto. — Mojster Kondelik je posrkal po obedu črno kavo, obrisal usta, ozrl se na soprogo, ki je že sedela pri oknu in je rekel naglo, kakor da bi se ravnokar prebudil:

»Slišiš, Beti, saj je zopet tu sobota!«

»Da, da, stari,« je pritrdila gospa skoro šepetaje.

»In veš, Beti, Pepice ni bilo tu že od nedelje!«

»Ni bilo«, je potrdila gospa.

Mojster je nekaj časa molčal.

»In Vejvare tudi ni bilo tu, kaj ne?« je rekel nato, kakor bi ne bil popolnoma prepričan.

»Seveda ne«, je odgovorila gospa Kondelikova in se ni ganila od dela, »ako ne gre žena, potem ne gre tudi mož.«

Zopet je nastal molk. Mojster je vprašujoče gledal soprogo, prijel čašico, kjer je bila kava, posrkal poslednjo in že hladno kapljico črne »moke«, postavil je čašico nazaj, odmaknil in naglo vprašal:

»Kaj imate kaj med seboj, Beti, da ne pride punca sem?«

Gospa Kondelikova je zabodla šivanko v blago, položila delo v naročje, pogledala naravnost soproga in je odgovorila:

»Kaj naj bi bilo med nama! To je čudna misel, stari.«

»Ker se še ni zgodilo«, je pripomnil mojster s povdarkom, »da ne bi prišla celi teden. Saj je sobota.«

Gospa Kondelikova je zelo dobro vedela, koliko dnevov je že preteklo kar so bili zadnjič skupaj. Štela je to od pondeljka — in danes je sobota. Vsak večer je poslušala, če ne bo zazvonil zvonček v kuhinji in če se ne oglasi navdušeni in veseli Katinkin pozdrav: »Poljubljam roko, mlada gospa!« — in vedno je šla prevarana v posteljo. Res, ni želela, da bi se brzo sešla s hčerjo po tej čudni nedelji, da, premišljala je celo, kako bi se ji ognila, zakaj ni se je veselila. In sedaj, ko Pepica ni prišla, je spoznala, da se tudi hči ogiblje tega srečanja — in to je bilo nekaj drugega! Ona, gospa Kondelikova, je imela za to vzrok — kakor je menila — popolnoma opravičen vzrok. Ampak Pepica — je premišljevala mati dalje — ne more imeti takega vzroka. Ako ne pride, dela to namenoma, ne hrepeni po materi — in to je gospo Kondelikovo mučilo. Morda navsezadnje —

(Dalje sledi.)

Zvezna tiskarna

izvršuje vsa v tiskarsko stroko
spadajoča dela, kakor: zavitke,
račune, vabila, lepake, letake itd.

